

«پیشنهاد هایی جهت فعال نمودن کلاس و تدریس^۱»^۲

نوع ارائه درس

۱. ارائه درس با طرح سؤال.
۲. ارائه طرح درس توسط طلاب.
۳. ارائه کنفرانس.
۴. ارائه مطالب از طریق شکل‌های نموداری و ابزار جدید.
۵. بهره‌گیری از مثال.
۶. بیان اضداد.
۷. بیان انگیزه، اهداف و ضرورت‌های بحث.
۸. درخواست تصور افراد از مسئله.
۹. بیان فواید بحث برای ایجاد احساس نیاز (بیان کاربرد بحث در زندگی روز مره).
۱۰. بیان چند معضل و یا گره اجتماعی از موضوع بحث.
۱۱. بیان منابع درباره این موضوع توسط طلبه.
۱۲. بیان نقاط قوت و ضعف طلاب نسبت به موضوع پیش مطالعه شده.
۱۳. یاددهی روش یادگیری.
۱۴. یادگیری با روشهای گروهی و کارگاهی.
۱۵. یادگیری تا سطح مقایسه، نقادی و استنباط.
۱۶. شناسایی افراد و روش‌های ممتاز در ارائه.
۱۷. جلسه مباحثه با اساتید ممتاز در ارائه موضوع بحث.
۱۸. معرفی مقالات مرتبط با موضوع.
۱۹. تبیین مفاهیم به لحاظ لغوی و اصطلاحی.
۲۰. آشنا کردن طلاب با نرم افزارهای مرتبط در کلاس.

منابع آموزشی

۲۱. استفاده از آیات و روایات.
۲۲. استفاده از اشعار مناسب و مرتبط با موضوع در طلیعه درس یا بیان یک متن مرتبط و سؤال‌انگیز.
۲۳. استفاده از ابزار مناسب و نوین آموزشی و استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی.
۲۴. استفاده کردن از تشبیه و تمثیل.

^۱ دانش پژوه: محمد حسین دهقان نیری

^۲ ویرایش و اضافات: مسئول پژوهش مدرسه علمیه امام جعفر صادق (سلام الله علیه) تایباد

تقویت انگیزه دانش پژوه

۲۵. ایجاد رقابت بین طلاب.
۲۶. اختصاص بخشی از نمره درس به فعالیت در کلاس (امتیاز دادن به فعالیتها خصوصا امتیاز دادن به مستشکل).
۲۷. استعدادیابی و استعدادپروری و شاگردپروری توسط معلم.
۲۸. افزایش شأن تفکر.
۲۹. امتیاز ویژه به بهترین تقریر درسی و ملاک قرار دادن آن در امتحانات در صورت فقدان متن درسی.
۳۰. تولید و تکثیر مسئله.
۳۱. داشتن رابطه عاطفی و با محبت در خارج کلاس.
۳۲. بیان پیشینه بحث در کلمات دانشمندان.
۳۳. بیان اهمیت موضوع بحث در کلمات دانشمندان.
۳۴. تشویق طلاب به تدریس مقطعی در خارج کلاس بطور محدود.
۳۵. گفتگوی خصوصی با طلاب بی انگیزه (دستیابی به نقاط ضعف تحصیلی و ارائه راه کار)

فعال نمودن خلاقیت دانش پژوه

۳۶. ایجاد مباحثه طرفینی در کلاس.
۳۷. حاشیه نویسی.
۳۸. ایجاد مسئله بدون حل فوری.
۳۹. یاددهی مهارت حل مسئله.
۴۰. ایجاد مهارت مطالعه و مهارت سازماندهی مطالب علمی و ذخیره سازی درست آنها.
۴۱. آزاداندیشی در موضوع درس به ویژه در قالب بارش فکری.
۴۲. برقرار کردن جلسات مباحثات علمی بین طلبه‌یان با نظارت مربی.
۴۳. به تعویق انداختن پاسخ به سؤال برای ایجاد شور و حرارت و تشنگی در طلاب.
۴۴. واگذاری نتیجه گیری متن درس به طلاب.
۴۵. پس مطالعه متن درس.
۴۶. درخواست ارائه تعاریف دیگر توسط مخاطب.
۴۷. درخواست ارائه منابع جدید غیر از منابع معرفی شده توسط استاد.
۴۸. درخواست بیان مصادیق توسط طلاب.
۴۹. درخواست جواب های فرضی.
۵۰. درخواست خلاصه گویی درس قبل در ابتدای درس جدید توسط طلاب (و پرسش از درسهای قبلی).
۵۱. درخواست نظر دادن از طلاب.

۵۲. دسته‌بندی طلاب به موافق و مخالف در یک موضوع.
۵۳. طرح سؤالات علمی برای پاسخگویی در جلسه بعد.
۵۴. گنجاندن مراجعه به منابع در متن درس. (خصوصاً ارجاع به کتابخانه)
۵۵. مشارکتی کردن تدریس.
۵۶. واگذاری طرح سؤالات آزمون به طلاب و وعده انتخاب سؤالات از میان آنها (البته در صورت مطلوبیت سوال).
۵۷. تصحیح اوراق توسط طلاب.
۵۸. اجرای مسابقات و المپیاد علمی بین کلاس ها.
۵۹. درخواست از طلاب برای تبیین درس با قالب جدیدتر.
۶۰. قبل از تدریس هر مبحث، جایگاه آن و ربطش به درس قبلی تبیین شود.
۶۱. در بین کلاس از طلاب خواسته شود مطلب گفته شده را بیان کنند تا اطمینان حاصل شود مطلب را فهمیده اند.
۶۲. تنظیم برنامه فعالیت گروهی، به این نحو که کلاس را حداقل به دو گروه تقسیم کرده و تنظیم برنامه نموده هر جلسه گروهی را معین کند که برای جلسه بعدی مساله ای از متن درس طرح و از گروه دوم بپرسد (سوال از قبل تعیین نباشد و هم به مساله و هم پاسخ امتیازی تخصیص شود که هر دو گروه انگیزه فعالیت داشته باشند) طول هفته حداقل دو جلسه کلاسی به این امر اختصاص داده شود.

سایر برنامه ها

۶۳. بازدید از کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز مرتبط.
۶۴. ایجاد فضای هم‌اندیشی و تعاملات بین اساتید.
۶۵. انتقادپذیری استاد و شرح صدر.
۶۶. معرفی الگوی موفق.
۶۷. معرفی کتب مفید و روشمند در موضوع درس.
۶۸. تشویق فعالان در کلاس.
۶۹. بیان حالات دانشمندان و دشواری های آنها در مسیر تحصیل.
۷۰. برگزاری برنامه های مشترک با دیگر کلاس ها.
۷۱. تقید به حضور با وضو.
۷۲. شروع کلاس با روایت و یا نکته اخلاقی.
۷۳. از فراگیران بخواهید که بحث را یادداشت کنند، حتی اگر جزوه دارد. این کار در گوش دادن فعال او مؤثرتر است.
۷۴. هیچ وقت کاری انجام نشود که شاگردان از آمدن به کلاس شما احساس بی‌نیازی کنند.
۷۵. آوردن کتاب های مرتبط با موضوع در کلاس.